

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma 2023–2024

Päiväkodin nimi: Soittajankankaan päiväkoti

Päiväkodin johtajan nimi: Sanna Paukkunen

Lukuvuosisuunnitelma on käsitelty henkilökunnan kanssa: 12 /2023

Miten tiedotamme suunnitelmasta huoltajille?

Päivittäinen esiopetusaika on: klo 8.30-12.30

1. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alaisten osaamisen harjoittelu on koko ihmisen eliniän jatkuva prosessi. Laaja-alaisen osaamisen harjoittelun päämääränä on edistää tukea lapsen yksilöksi kasvamista oman yhteisön jäsenenä. Esiopetuksen painotus on kestävän elämäntavan sosiaalisissa ja kulttuurisissa näkökulmissa.

Laululaakson esiopetusryhmässä on tänä vuonna myös viisivuotiaita, ja tämä näkyy erilaisina vaihtuvina pienryhminä, joissa toiminta voi tapahtua vain eskareiden kesken tai eri-ikäisiä lapsia sisältävinä kokoonpanoina. Ryhmämme lapsilla erilaisia tuentarpeita ja moninaiset tavat toimia ja osallistua toimintaan näkyvät arjessamme.

Painotammekin kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun osaamisaluetta. Ryhmämme on hyvin moninainen ja ryhmässämme korostuu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää erilaisia näkökulmia. Tiedostamme, että vuorovaikutustaidolla ja mahdollisuudella ilmaista itseään on suuri merkitys yksilön toimintakyvyn ja hyvinvoinnin tukemisessa. Huomioimme lasten tarpeet ilmaista itseään ja tulla ymmärretyksi, kuvin, viittomin ja erilaisin sanallisen tuen keinoin. Aikuisten tehtävä on aktiivisesti löytää keinoja lasten keskinäiseen ja aikuisten ja lasten väliseen vuorovaikutukseen niin, että jokainen ryhmän jäsen kokee olevansa aktiivisesti osallinen omassa yhteisössään. Näin lasten yhteistyötaidot pääsevät kehittymään ryhmässä. Positiivinen pedagogiikka, keskusteleva ja lapsia keskusteluihin mukaan osallistava toimintakulttuuri auttavat lapsia kehittämään yhteistyötaitoja. Noudatamme ryhmän lasten kanssa yhdessä laadittuja kaverisopimuksia, ja tarvittaessa palaamme ristiriitatilanteissa sopimuksen äärelle pohtimaan sääntöjä uudelleen.

Ryhmämme eskarilaiset harjoittelevat koko talon yhteisössä toimimista päivittäin, sillä ruokailemme yhdessä yli kolmevuotiaiden ryhmien kanssa yhteisessä ruokalassa, ja siirtymät ulos ja sisään tapahtuvat yhteisen eteisen kautta. Toisten huomioimisen harjoittelu, vertaisoppiminen sekä yhteisöllinen kasvattaminen on tämän vuoksi luonteva osa päiväkotimme arkea. Ohjaamme lapsia ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin. Vietämme päiväkodissa myös arjen rikastajana yhteisöllisiä tapahtumia ja juhlia, sekä esimerkiksi eri teeman ympärille rakentuvia teemaviikkoja, joihin liitämme yli ryhmärajojen tapahtuvaa toimintaa.

Teemme myös yhteistyötä viereisen Attendon palvelukodin kanssa. Näin luomme kohtaamisia lasten ja vanhusten välille, ja mahdollistamme arvokkaan eri-ikäisten ihmisten yhteisen vuorovaikutuksen. Kohtaamisissa tapahtuu oppimista puolin ja toisin ja ymmärrys ihmisten moninaisuutta kohtaan kasvaa. Tärkeä yhteistyökumppanimme on myös Hiukkavaaran koulun 1. luokka. Yhteistyö rakentaa siltaa esiopetuksen ja koulun välille tukee ennakoiden lasten siirtymistä seuraavaan yhteisöön, jossa laaja-alainen osaamisen harjoittelu edelleen jatkuu.

Toinen ryhmämme painopiste on itsestä huolehtimisesta ja arjen taidoissa. Harjoitteleminen hyvinvointiin liittyviä taitoja. Harjoitteleminen päivittäin siirtymässä omatoimisuutta ja omista asioista ja tavaroista huolehtimista esim. pukemisesta, arjen eri tilanteissa sekä retkillä. Keskustelemme lasten kanssa mm. käsihygienian merkityksestä ja ohjaamme oikean sään vaatevalinnoissa. Ruokailuun liittyen olemme keskustelleet säännöllisen ravinnon tarpeen merkityksestä vireystilaan, ja monipuolisesta ruokavaliosta terveyden ylläpitäjänä. Lapset ovat heti toimintakauden alusta alkaen opetelleet arvioimaan omaa nälkäänsä suhteessa otettavaan ruoka-annokseen. Pyrimme siihen, että ruokahävikkiä tulisi mahdollisimman vähän. Kiinnitämme huomiota päivän aikana liikunnan ja liikkeen mahdollistamiseen huomioiden erilaiset oppijat. Päivälepohetki on merkityksellinen kehon ja mielen rauhoittamisessa eskarin virikkeellisessä arjessa.

Liikumme aktiivisesti lähiympäristöä hyödyntäen ja oppimista tapahtuu monipuolisesti eri oppimisympäristöt huomioiden, esim. metsä. Ohjaamme lapsia ympäristön kannalta kestävään toimintatapaan ja kiinnitämme huomiota lasten luontosuhteen vahvistamiseen.

Oppimisen tukena ja virikkeenä hyödynnämme monipuolisesti teknologisia välineitä ja sovelluksia ja harjoitteleminen samalla laitteiden ja välineiden turvallista käyttöä.

2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo esiopetuksessa

Kohtaamme lapset ja aikuiset tasapuolisesti. Pyrimme takaamaan jokaiselle lapselle tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua toimintaan tavoitteellisella ennalta suunnittelulla. Jotta tämä toteutuu, eriytämme toimintaa lasten tuentarpeet, kehitys- ja ikätaso huomioiden ja niin, että lapsen mielipiteet ja ajatukset tulevat kuulluksi.

Kohtaamme lapset sukupuolisensitiivisesti. Toimintamme on uskonnollisesti sitoutumatonta. Huomioimme perheiden omaan katsomukselliseen kasvatukseen liittyvät toiveet, ja järjestämme korvaavaa toimintaa, mikäli perheet näin toivovat.

Pyrimme luomaan olosuhteet, jossa sekä lapset ja aikuiset kokevat olevansa osallisena ryhmämme ja päiväkotimme arjessa. Kaikki perheet kohdataan samanarvoisesti ja lämmöllä. Lasten osallisuutta tuemme mm. Leikki- ja kaverivalinnoissa, sekä toiminnan ideoinnissa ja arvioinnissa.

3. Oppimisympäristö ja työtavat

Hyödynnämme erilaisia oppimisympäristöjä monipuolisesti. Retkeilemme vähintään kaksi kertaa kuukaudessa, usein jopa viikoittain. Hyödynnämme ryhmämme lisäksi retkillä keskusleikkipuistoa ja päiväkodin lähiympäristöä, Hiukkavaaran monitoimitaloa ja sen lähiympäristöä. Käymme kirjastossa, teemme yhteistyötä monitoimitalon sisä- ja ulkotiloissa kummiluokkamme kanssa.

Esiopetuksen toteutuksessa tilavalinnat tukevat suunniteltua toimintaa ja mahdollistavat erilaisten oppijoiden tuen huomioimisen. Leikkitilanteissa erilaiset leikkiympäristöt mahdollistavat rauhalliseen ja toiminnalliseen leikkiin keskittymisen ja tämä tukee lasten pitkäkestoista leikkiä ja leikkirauhaa.

Aikuisten tehtävä on luoda tietoisesti välittävä, läsnä oleva ja kiireetön ilmapiiri, jossa jokainen lapsi tulee kuulluksi ja kohdatuksi. Aikuiset kuuntelevat lasten aloitteita ja huomioivat ne mahdollisuuksien mukaan toiminnan suunnittelussa. Ennakoimme lapsille arjen tapahtumia kuvin ja sanoittamalla, pyrimme toistuvaan arjen struktuuriin. Esiopetusta eriytämme lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden, niin että jokaisella lapsella on mahdollisuus opetella asioita omista lähtökodistaan omien tavoitteiden mukaisesti. Pienryhmätoiminta on aktiivinen osa arkeamme.

Aikuiset arvioivat toimintaympäristöä arjen keskusteluissa sekä tiimipalavereissa. Lasten oma arviointi näkyy oman oppimisen arvioinnissa sekä mm. leikkiympäristön muokkaamisena lasten toiveiden pohjalta. Lapsilta nousee myös teemoja, jotka huomioimme esiopetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

4. Lasten osallisuus

Ryhmämme kantava ajatus on, että jokaisella lapsella on oikeus olla juuri sellainen kuin on, ja osallistua ryhmän arkeen omista lähtökohdistaan. Lapsella on oikeus myös olla osallistumatta toimintaan, ja tätä päätöstä aikuisina kunnioitamme. Aikuisten tehtävä on huomioida lasten osallistumisen lähtökohdat ja osallisuus toimintaa suunnitellessaan, toteuttaessaan ja arvioidessaan. Aikuisten tehtävä on miettiä menetelmiä siihen, kuinka jokaisen lapsen oma ääni ja ajatukset tulevat kuulluksi. Hyödynnämme mm. kuvia, keskusteluja ja lapsihavainnoiteja sekä tiivistä yhteistyötä perheiden kanssa, jotta lapsi voi itselleen mielekkäällä tavalla itselle luontaisessa ympäristössään tulla nähdyksi ja kuulluksi ja vaikuttaneeksi omaan esiopetus- ja varhaiskasvatusarkeensa.

Ohjaamme lapsia tekemään oman näköisiä valintoja ja tunnistamaan omia vahvuuksia. Omaan hyvinvointiin liittyen lapset valitsevat päivittäin oman ruokamääränsä oman nälän tunteen mukaan, ja saavat itse ottaa sen perusteella oman annoksensa. Olemme huomanneet, että tämä sitouttaa lapsia vahvemmin omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen, ja madaltaa kynnystä kokeilla uutta.

Lasten omien leikkialoitteiden tukeminen on tärkeää ja tässä aikuinen on läsnä ohjaten ja kannustaen. Lasten omaa osallisuutta hyödynnämme arjessa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Osallistamme lapsia

pohtimaan yhdessä ratkaisuja esim. leikkien ristiriitatilanteissa. Aikuisen tehtävä on ohjata keskustelua ja tehdä kysymyksiä, ja yhdessä lasten kanssa rakentaa sopuisaa ratkaisua tilanteeseen.

Yksi esiopetusryhmämme toistuvista vuosittaisista perinteistä on Soittajankankaan päiväkodin presidentinvaalit. Tämä on hyvin konkreettinen tapa, jolla teemme näkyväksi oman osallisuuden merkitystä. Vaaleissa presidenttiehdokkaaksi voi asettautua vain eskarilainen, joka yhdessä kavereiden kanssa luo itselleen oman näköisen vaalijulisteen ehdolle asetuttuaan. Vaalien yhteydessä käsittelemme äänioikeutta ja sitä, että jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen ja näin myös omaan valintaan varsinaisissa vaaleissa. Presidenttiehdokas puolestaan voi omaa vaalikampaajaa suunnitellessaan miettiä, mitä hyvää hänellä on ehdokkaana tuotavana oman päiväkodin yhteisöön, ja minkä puolesta hän haluaa kampanjoida.

5. Yhteistyö huoltajien kanssa

Kohtaamme vanhemmat arjessa aamuin ja illoin arjen kuulumisten ääressä. Yhteistyömme on avointa ja toivomme vanhemmilta matalaa kynnystä lähestyä ryhmän henkilökuntaa toivein ja kehittämisajatuksin e-vakan kautta, sähköpostilla tai puhelimitse, ja kasvotusten. Vanhempien tuomat ajatukset käymme aina läpi tiimissä ja huomioimme mahdollisuuksien mukaan aina kun mahdollista.

Tiedotamme viikoittain e-vakan kautta toiminnastamme. Vanhempainillassa vanhemmat keskustelivat aktiivisesti ja toivat avoimesti ajatuksiaan esille.

Vanhemmat osallistuvat lapsen esiopetussuunnitelman laadintaan syksyllä ja arviointiin keväällä paikan päällä päiväkodilla tai Teamsin kautta. Järjestämme myös vanhempien kanssa välikeskusteluja, joissa arvioimme tavoitteita vuoden varrella.

6. Kaksikielinen esiopetus

Esiopetusryhmässämme toimimme suomen kielellä. Ryhmässä ei ole lapsia, joilla olisi ensimmäinen tai toinen kotikieli muu kuin suomi.

7. Kasvun ja oppimisen tuki

Ryhmässämme on lapsia kaikilta tuen tasoilta. Ryhmässämme työskentelee varhaiskasvatuksen erityislastenhoitaja, ja hän mahdollistaa tuen kohdentamisen ja toiminnan eriyttämisen yksilöllisesti. Tuemme lapsia heidän vahvuuksiaan hyödyntäen. Tuessa korostuu aikuisen vastuu suunnitella toimintaa niin, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua toimintaan aktiivisesti omista lähtökohdistaan. Pienryhmäpedagogiikka ja lasten tavoitteita tukevat pienryhmät ovat osa lasten tukea. Jaamme tiimissä lasten tuen tarpeisiin liittyvää olennaista tietoa, jotta jokaisella tiimin jäsenellä

on tiedossa lasten tuen tarpeen ja menetelmät. Näin osaamme huomioida lasten arjessa tuen jatkumon.

Arviomme tuen toteutumista tiimipalavereissa ja säännöllisesti pidettävissä monialaisissa palavereissa yhdessä vanhempien kanssa. Arvioinnissa tärkeää on myös lapsen oman arvioinnin huomioiminen, ja sen pohjalta toiminnan muokkaaminen.

Tärkeä osa tiimiämme lasten tuen asioissa on varhaiserityisopettaja, joka osallistuu ryhmän toimintaan säännöllisesti, ja jonka kanssa toimintaa myös yhdessä arvioidaan. Varhaiserityisopettajan kanssa pohdimme ja kehitämme toimintaa lasten tarpeita vastaavaksi. Tarvittaessa rakennamme jo esiopetusvuoden aikana yhteistyötä tulevan lähikoulun oppilashuollon kanssa ”saattaen vaihdettava”-periaatteella. Ajatuksena on, että lapsen tuki tulee kouluun siirryttäessä huomioitua jo heti alusta alkaen

8. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö

Alueellamme toimii lähikoulujen (Oulujoenkoulu ja Hiukkavaarankoulu) alkuopetuksen ja alueen lähipäiväkotien (Soittajankankaan pk, Vaskikankaan pk, Saarelan pk, Taikapolun pk + alueen yksityiset pk:t) yhteistyöverkosto. Verkostossa olemme suunnitelleet ja rakentaneet yhdessä yhteistyösuunnitelmaa ja yhteistä vuosikelloa yhdessä päiväkodin johtajien, esiopettajien ja alkuopetuksen opettajien kanssa. Tavoitteena on luoda lapsille luonteva oppimispolku viisivuotiaiden varhaiskasvatuksen kautta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun. Yhteistyön perustana on ajatus siitä, että kaikki eri toimijoilla olisi käsitys eri ikäisten lasten oppimisen lähtökohdista ja toiminnan suunnittelun jatkumosta. Yhteisissä tapaamisissa ideoimme, suunnittelemme, pohdimme yhteisiä tapoja toimia, sekä arvioimme yhteistyön etenemistä.

Esiopetusryhmällämme on kummiluokka Hiukkavaaran koulussa. Olemme aikatauluttaneet yhteisiä tapaamisia ja sopineet yhteistyötapaamisten sisällöistä. Aloitamme yhteistyön lähiympäristössä yhteisten liikuntaleikkien parissa, tuomme koulun yhteiseen ilmiöoppimiseen oman panoksemme eskareiden tekemän työn kautta, sekä vietämme lähempänä joulua ekaluokan ja eskareiden yhteisen joululauluhetken. Keväällä 2024 eskarilaiset pääsevät tutustumaan lähikouluun koulukurkkausten kautta.

Keväällä 2024 arvioimme alueen verkostossa, kuinka kulunut toimintavuosi ja siihen liittyvä yhteistyö on toteutunut. Tämän arvioinnin pohjalta jatkossa yhdessä suunnittelemme ja jatkojalostamme uutta yhteistyövuotta 2024-2025.

9. Arviointi

Ryhmissämme arviointi on jatkuvaa ja läpi koko vuoden tapahtuvaa. Huomioimme arjessa lapsilta ja vanhemmilta tulleen palautteen. Viikoittainen tiimipalaveri on paikka, jossa palautteita ehdimme pohtia rauhassa, ja tällöin myös itse arvioimme toimintaa sekä esimerkiksi lasten tuen tarpeisiin vastaamista ja osallisuuden toteutumista.

Syksyisissä lapsen esiopetussuunnitelman laatimiskeskusteluissa ja välikeskusteluissa vanhempien, ja tarvittaessa myös lasta tukevien erilaisten moniammatillisten verkostojen kanssa, arvioimme yhdessä toimintaa, ja sen tavoitteita sekä tarkennamme lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista tukevia menetelmiä. Keväällä eskarilainen on läsnä itse arvioimassa kulunutta vuotta yhteisessä arviointikeskustelussa huoltajien kanssa. Tarvittaessa näissä on lisäksi mukana lähikoulun oppilashuoltoryhmän ammattilaisia ja moniammatillista verkostoa lapsen tukeen liittyen.

Henkilökunta arvioi toimintaa tiimien lisäksi viikoittaisissa talon palavereissa. Syksyllä suunnittelemme koko yksikön henkilökunnan voimalla tulevaa vuotta, ja työvuoden puolivälin paikkeilla ja toimintakauden lopulla arvioimme, kuinka vuosi on sujunut.

Viime vuonna esi- ja alkuopetuksen verkostossa suunnittelimme kuluvan vuoden yhteistyötä. Teimme kummiluokkatoimintaa lähikoulun kanssa, jonne kaikki viime vuoden esioppilaat siirtyivät. Kävimme tutustumassa kouluun yhteisissä tapaamisissa luokkatiloissa, sekä puistorekillä. Keväällä ekaluokkalaiset toimivat oppaina tulevia koulutiloja eskareille esitellessään, sekä välitunnilla yhdessä leikkien.